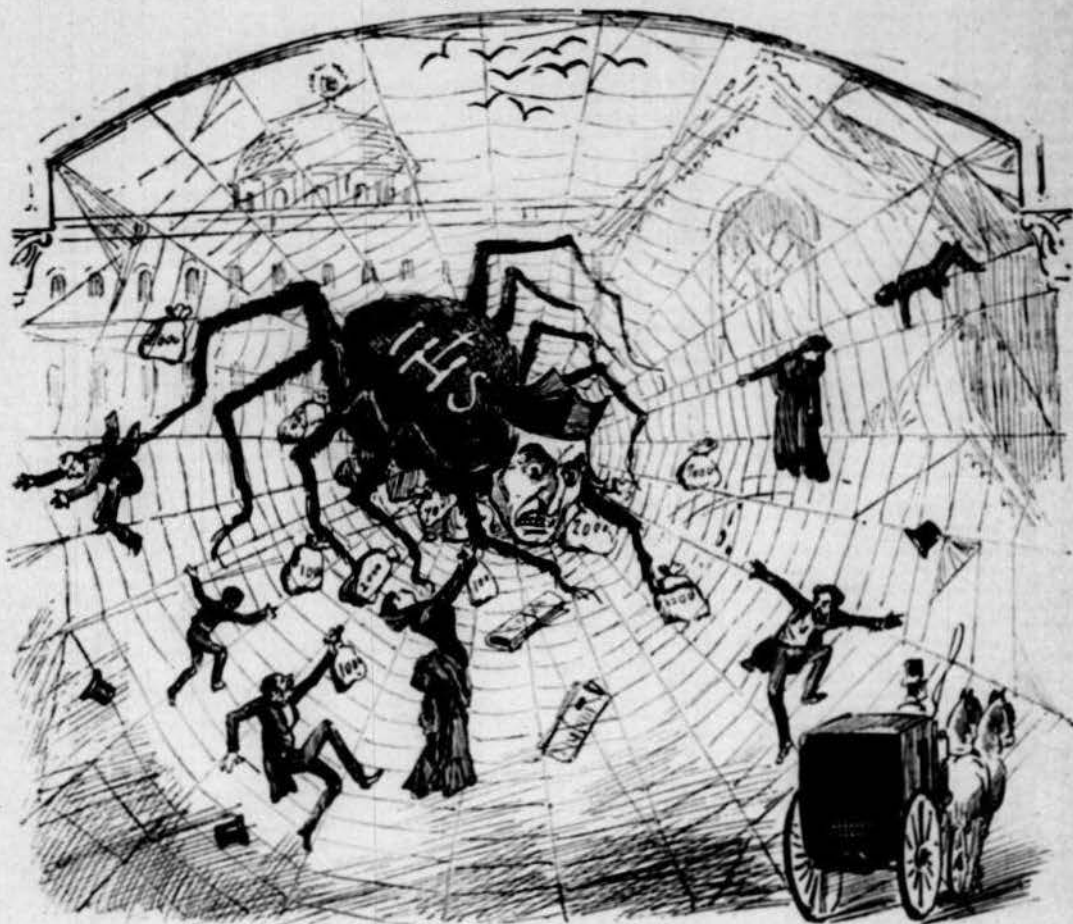

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL.

—VENTA: 30 exemplars, 1 pesseta; Un número, 5 cèntims.—Sort a llum los divendres ab la regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 pesseta trimestre; Estranjer, 2.—

LO JESUITISME

Ab la escusa de Jesús
y dihentse son company,
la aranya negra s' emporta
tot lo que troba a son pas.

LO DE LA «ESpanya INDUSTRIAL»

Fa setmanes que dura y encara no se li veu lo fi.

Motius que provocaren lo paro: van quitar-se las festes d'entremig de setmanes als obrers que cobraven un setmanal fixo. Es a dir, que sens mediar nou tracte exprés entre 'l capital y 'l treball, lo primer se cregué prou facultat pera dir al segon un dissipat.

—Mira, obrer, hi resolt que d'aquí en avant cobris de menos tal cosa que fins avuy t'hi abonat per ton treball.

Y 'l obrer va contestar ab 'l única arma legal de que disposa: la huelga, sempre sostinguda a costa de sa miseria.

Y 's que trencaren l'antic pacte sens permis de 'l altra part, buscarem nous esclaus pera enjunyar al jou de sas exigencias.

Y nasqué 'l conflicte de sempre, entre esquirols y associats, entre 'ls que sols saben treballar quan hi ha huelgas y 'ls que estiman més la dignitat de la classe que 'l boci de pa que arrastradament guanyan per ells y sas familias.

En la «Espanya Industrial» era antiga costum pagar las festes d'entre setmanes als de jornal, com ho es a casi tots los tallers y fabricas en que 's té 'l obrer ajustat a setmanades, a quinzenas ó a mensualitats. Se quitan las festes tan sols d'aquells que treballan ajustats a tant diari.

Era, donchs, altament vituperable é injust, quitar las festes, consecuencia del tant setmanal, sens convenir abans en quin tenia de ser lo tant diari que tenia de sustituir al altre.

Y qui fou lo que tal feu? La Gerencia; es a dir, un treballador dels grossos que treya 'l cobro de las festes als petits, mes no se 'l tocava d'ell ni dels altres que, per guanyar més, haurian pogut sufrir millor la rebassa.

¡Quan veritat es que 'l peix gros sempre 's menja 'l petit!

Un cop produhit lo conflicte, y com sempre en aquestos casos, la força pública ha garantit l'ordre... acompanant als esquirols y fent algunas descargas de cara als huelguistas, que afortunadament no causaren desgracias personals.

Havém sentit alabar las autoritats pel modo com han obrat en aquest assumpto. Nosaltres sols dirém: no poden ferho d'altra manera.

Dels diferents arreglos intentats no s'ha pogut encara venir a un acord, resultant del conflicte lo tancament de la «Espanya Industrial», anant també al carrer los esquirols.

En tant los amos de la fabrica podran anar menjant tranquils de son capital, los obrers parats tindran que passar per las desesperacions de la gana.

Y no volen que agafin marcat color de classe las lluyras del capital y 'l treball?

Impossible. Lo pes de la necessitat es massa gros pera que pugui sostenirse sens preocuparse pel modo de llenarlo.

LOS EMPLEATS

Si per dissort se troban alguna vegada ab un tipo orgullós, carregat de pretensions, que s' dongui importancia y sigui presuntuós, no cal que preguntim qui es.

Poden estar segurs de que menja del pressupost.

Lo més insignificant porter d' un ajuntament se creu, per exemple, que desempeña a lo menos un càrrech de la categoria de ministre.

Escombriayre municipal conceb que 's fa la ilusió de creures tan necessari com l' alcalde.

No hi ha cap municipal ni quindilla que no cregui que 's mereix tots los honors d' un general.

Y agutzils! Aquestos, quan menys, tenen las pretensions de presidents d' Audiencia.

Y ara no entrém a tocar empleos més elevats.

Tresorers que s' creuen ser lo mateix ministre d' Hisenda, escriptors de duas pessetas que s' donan to de governadors ó de diputats, son de lo que més abunda en la classe.

Si per desgracia han tingut d' anar a raure alguna vegada, per qualsevol assumpto, ab algun empleat d'aquestos que nosaltres paguem,

no es veritat que despres de ferlos corte de aquí y d' allá, de ferlos anar y venir cent vegades, se 's ha tractat ab poquissima consideració y menos modos dels que la urbanitat mana, los

han respost ab monossilabs secus y cast sempre despreciatius?

Vostés, en cambi, tréguintse la barretina ó 'l sombrero, tractintlos ab tota la cortesia, y agutzils si 's ne diuhen alguna, perque un empleat es un rey, y fins poter n' hi han que no s' hi conforman. Proba d' aixó n' es un fet molt ricien que vaig a explicarlos, ja que ve emmotilat al assumpto.

Lo dissapte dia cinch d' aquest mes, a la tresoreria de Lleyda, deu minuts abans de 'l hora reglamentaria d' acabar la feyna, va anar un jove a cambiar cosa de sis pessetas de quartos vells, y després d' haverli negat que 's cambiés a n' aquella hora mentres a dins estaven com-biant, al entrar va dirli un senyor castellá, ab molt poca cortesia y ab to sobradament insultant:

—(Un altre! Anda, anda, no 's cambia ja. Au, encara 'ns marejaran avuy. Tornéu dema.

—Es que no més porto unas sis pessetas; va responder aquell jove, mitj turbat per la bona arribada que se li feya.

—Pujor encara, es massa tart.

—Es que 'm feya vindre 'l Sr. Fulano...

—Bueno, bueno, tornéu dema.

—Los basta ab aquesta mostra?

Donchs aixis poden jutjarlos en general, que trobaran rarissimas excepcions.

No 'm vinguin ara a recordar que pagantlos lo poble, com los paga, y tenint lo deber de servirlo, son los que venen més obligats a respectarlo. Aquesta es una teoria bona pera dir. L' empleat sab molt be que no es al públich a qui té de satisfer, y procura acontentar no més a qui disposant dels honors que 'l poble paga, li 'n pot concedir a n' ell.

Al empleat no 'l preocupa més que la nómina, y si s' acostan eleccions fer... lo que ha de fer.

Y al poble contra una esquina, com diuhen los castellans.

Per tots aquestos servicis y altres tant ó més pesats, va al teatro cada dia, segueix los cafes, es constant concurrent a todas las diversiones, fuma brevas, en fi, gasta la pels.

Que la paga no arriba per tot?

Aixó ray. Se fa un puf a casa 'l sastrer, un altre al pastisser, al mosso de café, al adroguer, al botiguer y a tots aquells ab qui tracta, y per aixó viva 'l rumbo.

Y després que no pot surtir alguna gangucta cada dos per tres?

Que diuhen? que poden desempellarlo? Llavors si que s' ha acabat l' arrós.

Ab cara de prunas agras se passeja pels carrers, mirant a terra com si hi busqués una credencial, y com que no té un clau, perque no 's ha sapigut guardar, va cansant als mateixos que avans tractava ab orgull, ja pera demanarlos diners, ja perque li busquin un nou empleo.

Y tot es moure influencias y tot es posarse a las ordres del que més aviat lo mantingui y tot es violar sas ideas, si es que 'n tenen, atrossegantse com las serps als peus de qui 's vol protegir.

Y no 's parlin pas de treballar, perque poter no se 'n trobaria ni un que hagi tornat a sos quefers després d' haver tastat lo turró.

Prefereixen veures consumits per la miseria, ho prefereixen tot, abans de tornarse a ajupir a treballar.

Que s' creuhen que hi hauria tants ganduls, ni tanta falsetat en las eleccions, ni tantas y tantas cosas mal fetas com cada dia veyém, si no hi hagués tanta plaga de pretendents a empleos? ¡Ca, homes, cal!

Per 'l abolir aquesta plaga de pretendents que aspiran al pressupost, pera lograr que 'l empleat compleixi ab lo seu deber, per alcansar que tractin al públich ab lo respecte que la urbanitat mana y ab la consideració que com a pagano 's mereix, pera obtindre que 's parits politichs se compoinguen en sa majoria de personas de convicció a las ideas que diuhen professor y no d' ambiciosos famolenchs de turró, per arribar al cas de que lo sufragi restringit ó universal sigui lo que verdaderament ha de ser, y en fi, pera poguer fer empleats fidels, lleals y gelosos de cumplir son deber, ¿saben qué es necessari?

Una cosa molt senzilla, un remey tan radical com lo següent:

Fer que tots los empleos se guanyessin per oposicions y que no 's pogués treure cap empleat, siguiés del color politich que volgués, e entres no faltés a son deber.

D' aquesta manera es de la única que pot lograr la regeneració del empleat.

Aquesta es la millor solució.

Pero fillets, aixó no es possible, perque de ferse aixis no quedaria ni un monárquich per punyal.

Y las instituciones son abaus que tot.

A. PLA y F.
Lleyda 13 Mars de 1887.

EN L' ATENEU DELS SENYORS

Molt eram los que estavam creguts que rectificaria 'l Sr. Domenech, anuciati ja en duas sessions, y que 'l una no hi fou, suposém que perque piogue, y a 'l altra no li arriba 'l torn.

Com ditlluns d'aquesta setmana també plovia, tampoch va parlar lo Sr. Domenech, es sembla que sempre deu trobare ab los papers mullats quan vol parlar de socialisme.

Y parli 'l Sr. Tutau, l' ex-ministre d' Hisenda de la República espanyola, un dels pochos que no han reneгат de son credo politich després d' arribar a ministres, y que segueix sent federal com ho fou abans de passar pel ministeri.

No seguirem pas a pas al Sr. Tutau, perque fora tasca llarga, y sobradament hem molestat a nostres llegidors en anteriors ressenyas, per lo qual nos concretarem als punts més culminants de son discurs, que fou una fluctuació entre 'l socialisme y 'l liberalisme avansat; y com d' aquest se deriva aquell, vetaquí que 'l senyor Tutau me fa l' efecte d' un home que s' està a la entrada d' una idea, de tal modo, que, si 'l vent fa batre la porta, rebrá per tots costats si no se n' aparta ó no 's fica dins d' un cop.

La part principal de son discurs fou destinada a combatre al Sr. Martí Gofau, al que deirà fer una llastima davant del bon sentit, de la lògica y del mateix auditori. Combatent als reaccionaris tingué 'l Sr. Tutau ideas felissas que demostravan lo ben empatat que está del liberalisme.

Al definir que la propietat no es un dret individual, y per lo tant ilegitimable, sino un dre convencional aixecat per la ley, y de consegüent en tot temps y lloch per la ley també modificable, estigué just y oportú.

No aixis, segons nostre concepte, al afirmar que al fruyt de la terra té de concedirseli tres valors: Fertilitat de la terra, treball pera produhir lo fruyt, y treball acumulat, ó sia capital, representant pel valor de las eynas del treball. Aquest últim valor, fictici sempre perque representa un interés al capital, no pot ni deu ser acceptat pels socialistas, perque ell mantindria 'l injust privilegi de la explotació del home per 'l home. Lo treball acumulat (capital) pot ser disfrutat en tot temps per son productor; jamay ab ell pot ferse un medi pera apropiarse 'l estors dels altres. No obstant, com lo Sr. Tutau digué que ell no era socialista, está molt en son terreny defensant l' interés al capital, a pesar de tot son liberalisme, sent aquesta, en nostre concepte, la única barrera ferma que 'l separa del socialisme, de tot lo que digué 'l darrer ditlluns.

Un altre idea equivocada, sempre segons nostre concepte, cregeren entendre del senyor Tutau, de la que no n' estém del tot segurs per la distancia que d' ell nos separava y per las pessimas condicions acústicas del gran saló del Ateneu.

Si mal no entenguerem, lo Sr. Tutau vingué a dir: «Lo comunisme, ó sia lo colectivisme, que pel cas es igual... etc.» Si aixó fos aixis, hauria 'l Sr. Tutau caygut en una lamentable equivocació que 'l posaria al nivell dels demás oradors del Ateneu que fins ara han atacat lo socialisme; hauria probat que tampoch coneixia prou lo socialisme modern, ó a lo menos lo colectivisme anarquista dels espanyols. De comunista a colectivista en l' ordre económic, per nosaltres va tanta diferencia com de carlí a federal en lo politich. Aixó 'ns fa creure que fou un enrevessament de llengua del orador, puig lo Sr. Tutau per lo demás probá entendre la materia que tractava.

Quedá en l' us de la paraula per la sessió vinenta, en la que 's proposa atocar de ferm las ideas d' anarquisme. Celebrarem que ho fassi ab pes de plom, y que no confongui ni agafi 'l rave per las fullas, com fan tant y tants pre-inguts sabís al atacar lo socialisme.

SALVAS

Al poltich embustero que trempa tot lo dia ab molta menya i asero, a 'n aquest li donaria salvas de caó al trasero.

A 'n aquesta tipos bufons de nenax espavilades que no porian polissonas y son modestas y bonades, una salva de pejons.

Als capellans, frares, crachs, y altra gent d' aquesta mena que van vestits com uns sachs, los daria, sense pena, una salva de proysachs.

Al pobret que pelx carrers y de porta en porta ve estintant ans menesteres ab un negre tros de pa, una salva de diners.

Y el poble, que esclavissat baix lo sou dels tirans plora, besegat d'esperar, espera ferli en sa hora salvas per sa Llibertat.

Jo

UNA FESTA AL NINOT

QUADRO DE COSTUMS POPULARS

(Continuació)

—Ja ho crech.—contesta en Tomàs.—figuris primer de tot que no paga lloguer de casa ni contribució, perquè així va a carrech del taberros.

—Vaya una ganxa!

—Y esperis. De capital pel seu negoci no necessita més que set o vuyt pessetas cada demati per anar a la plassa, perquè diu que 'ls dias de feyna aquí no 'n menia més que tripa, cap y pota, sench y fetje, freixurs y tot lo que va més barato. Allà a les onze beixa a Barcelona, y si troba pox acomodats, casi sempre sardina ó berrejo, no compra. Donchs diu que cada dia al vespre a quell capital del demati casi l'ha doblat. A las festas acostuma a fer uns vint duros de calaix, quedantli sempre cinch ó als de ganancia per lo menos. Ell y la seva dona s'ho fan tot, y una noya que tenen d' una viat anys treballa y avansa pel dot.

—Ea aquella d' allí que despaxa! —preguntó en Tomàs.

—Si.

—¿Ceram! es ben guape!

—Y tu que n' has de fer, mussoll! —li digué de sobte la seva promesa enfadantse.

—Jo... clar que no n' haig de fer res, doncs; pero no 's pot negar que es guapa.

—Vet aquí 'l que sou los homes, fittas vos agrada! —replicá l' Amalia mirantse de regull la nota del fondista, que efectivament era bon xich més guapa que ella.

—Vet aquí 'l que sou las donas, ¡totes envejoses unas d' altra! —respongué enfadantse 'l promés.

—¿lo envejoso! De qué?

—De res.

—Oh, es que voldria que ho digessais!

—¿Jo 'l fom de canalla! —exclama en Pau prenentli base;— a veure si feu lo favor de callar, simpleta.

—Oh! y té rebó; ¡vaya una tontería! —afege li Tuya.

—Las tonterias son d' ell.

—Tu calla, Malia; —replicá la Mariona.

—Vaya, vaya! —afege en Tomàs;— aixó semblaria un joch de noys. ¡Ves per quinas futesas vos enfilat!

—Be, aixó es de tant que s' estima, —digué la Tuya.

—Oh, y tant! —respongué la Amalia de mal humor.

—Au, sí, menjéu y calléu; que tot aixó ja 'us passarà d' aquí una quantsa anys; —digué en Pau pera acabar lo engrunyiment dels enamorats.

Y continuaren menjant, guardant silenci al principi, y animantse luego a consecuencia de las sortidas d' en Pau, que sempre estava disposat a agafarho tot per allí about menos pogués cremar.

A pesar de que la familia d' en Pere era desconeguda de las otras dos, entraren desseguit en gran intimidad, y 'l menjar y la beguda se barrejaren més de quatre vegades, tentant tots 'l allio d' en Pere y 'la caragolla a la potarvallada, y donantli las altres bou rosit y postres, y tentant los uns lo vi dels altres pera veure si era més dolc ó més asurt lo de vuyt que 'l de deu, puig que de aquest últim preu lo bevián las familias dels dos promesos. La fraternitat en aquella llocha se estableix com per corrent electricita tan bon punt coneixen la s' impatia.

Estaren llochs del boner, que també feya de sopar a la vegaada, quan ho sol acabava de pondres.

Aquella es la hora en que van baixant las grans collas de concurrents al Ninot, provechiss tot tant com poden de menjar ó beure per la prop vinenta setmana.

Y las familias que havien donat a coneixe a nostres llegidors no tentan pas de ser monos.

En Pere y la Antonia ompliren dues meitats d' oli, una bota de dos porrons y un altre d' un de vi de sis, una ampollita de petricó de vinagre, y ademés compraren uns taras de cansalada y mitja de llart, que 'ls tenie de durar per tota la setmana.

En Pau compré dues viñas de carn, una de llart, dues de cansalada y una de botiflers per l' olla, sis porrons

de vi de vuyt distribuits en varios envasos, y cinch ó sis quartas d' oli. L' ex-miliciano deya que no volia comprar res de tot aixó dins de Barcelona, porque ho venien dolent y car. Certament que li sobrava la rebó, mes es precis confessar que si al Ninot ho trobava més barato, per lo que respecta a la caritat no 's quedán enderrera los de fora en seguir las peyadas dels més aprofitats de dintre.

En Tomàs y la Tuya també provehiren, si be no tant com la familia d' en Pau. Dos porrons de vi, un pericó d' ayguardent y mitja tersa entre botiflars y llimoll, constituí tota la seva provisió.

(Segües).

A San Sebastian s' ha comés un robo en un chalet propietat del senyor ministre de Gracia y Justicia.

¡Dimontri! y entretant Sa Excelencia tan enfeynat buscant la fórmula d' establir la penalitat d' imprenta!

Acaba d' aprobarse al Congrès una llei de las asociaciones.

Tretze anys ha necessitat la restauració borbónica a Espanya pera donarnos escrit lo dret d' asociació.

Però en cambi 'ns l' ha donat ple de restriccions.

Aquí hi ve de motllo allí que diuhen los castellans:

Tarde y con daño.

Han sigut presentats a las Corts los presupuestos pel próxim any económic 1887-88.

Los ingresos calculats son: 849.520.972 pessetas.

Y 'ls gastos: 852.885.670 pessetas.

De modo, que Espanya es una casa que 's permet gastar al esp del any la friolera de 3.364.698 pessetas més de las que pot disposar.

Fentho d' aquesta manera, també jo la ballaria grassa.

Com un ministre.

Lo déficit confessat pel ministro en los nous presupuestos es de 3.364.698 pessetas.

Y en lo primer capítol de dit presupost, ó sia en la dotació de la casa real, s' hi consignan 9.50.000 pessetas.

De modo, que cobrant lo rey y sa familia no més que 5.995.502 pessetas al any, ó sean uns 3286 duros cada dia, fariam en paus los espanyols del déficit del presupost.

¡Son més subversius aquest dimontri de números!

Havém rebut un exemplar dels comptes del Ateneu obrer de Badalona, corresponents al any passat.

En aixó dels comptes los obrers no saben pas imitar als ministres, que 's fan repassar los seus quan los que s' han gastat los quartos ja s' han mort de vellesa.

Los ministeris de Guerra y Marina s' enduen del presupost la cantitat de 202.878.725 pessetas, ó sean unas 12 pessetas per cada espanyol.

Confessem que aixó de defensar l' ordre y las instituciones nos costa un ull de la cara.

Los conservadors diuhen que apelerán al obstructionisme pera impedir la institució del Jura.

Y jo no faria més que imitarlos pera impedir la continuació a Espanya de lo que fa tantissima nosa als espanyols.

Lo Sr. Montero Ríos estudia 'l modo de proteger la industria cordera a Espanya, que per ell té gran porvenir.

Y diu aixó estudiant la penalitat d' imprenta? ¡San Antoni!

Per qué deu voler que a Espanya s' fabriquin bones cordas, sino pera penjar periodistas?

Oh sabia previstó del ministre cor doeratic!

Millor informats sobre lo que deyam en nostre derrer número del arcaide de Papiol, tenim de fer constar que no s' repartiren bonos ni votá l' Ajuntament cap cantat, puig tot se reduí a socorre catorze familias necessitadas durant los dias de las neus, y que si be tot se tregué d' una tenda, com deyam, fou tan insignificant la cantitat, que ni podia donar lloch a conxorxa ni valia la pena d' ocupar-se.

Per altre part, també se 'os diu que 'l citat arcaide continúa honorantse ab lo títol de lliberal. Millor.

A cadascú lo que siga seu.

Disapte d' aquesta setmana se diu que torna de Madrid la comisió de nostre Ajuntament presidida pel Sr. Rius y Tautet.

També diuhen que se 'ls anirà a rebre ab tots los arcaidins honors, y que pera fer més tropa se buscará algo que simbolisi la exposició de Barcelona, per la qual han anat a demanar a Madrid.

Ho trobo molt posat en rebó, y molt fàcil de lograr lo que 's desitja.

Se tracta de simbolisar la Exposició? Donchs que hi fassin anar molts barcelonins a rebre.

Que ab aquestas últimas plujas tois hi anirán ab la exposició...

De trencarse la nou del coil pel camí.

Se 'ns diu que 'l vehinat de Gracia vol fer una demostració de simpatía a favor de son arcaide, ab motiu de las greccas del ninot.

Podran amohinarlo ab processos, pero es ben segur que tot lo que li causin d' angúnias los ninotayres ho guanyará en simpatias devant de sos concludatans, y fins se farán partidaris d' ell molts que may hi haurian pensat, a no ser lo que ha succehit.

¿Quanta influencia té un ninot a Espanya!

Nostre apreciat company de Manresa La Montaña ha sigut denunciat... ¡per un anunci!

Lo dia mes pensat, van los senyors fiscals a denunciar dels periódichs fins l' olor de la tinta.

Y llavors ¡ay pobrets dels fabricants de fum d' estampa!

Quant y quant més negre se 'ls posará 'l seu ofici!

Dit siga de pas, desitjem a nostre company manresá que no surti gayre esgarrinxat de las unglas fiscalscas.

Havém rebut la visita d' un nou periódich barceloní que porta per nom El Látigo y ve a aumentar la colla dels defensors del lliure-pensament.

Ben vingut sia, y ja cal que 's cordi be las esperdenyas.

Y que no perdi de vista al fiscal pera quan li convingui corre.

L' arcaide de Sant Feliu de Torelló ha privat la representació d' un drama.

Ha fet molt santament.

¡Pot haverhi res més meritori per un arcaide que imitar als ministres?

Havém rebut un folletó titulat La part més llastimosa de la dona, original d' en Frederich Oliver, ab dibuixos d' en J. Robira y Gascé.

Está ben imprés, l' acompanya una bonica cuberta de color, y val dos rais.

Se ven en los kioscos de la Rambla.

MEDITACIÓ

Diuhen tots aquella que son fanfatiche, que del no ser se va fer Deu, y després Deu de res va ferne 'l mon.

M' extraña aixó, la veritat, y no entench que del no res, Deu lo mon nos febrigués ab tanta facilitat.

Y extraña més que aquesta obra fea d' ell, segons se parla, no miri de restaurarla ab un jornal de manobra.

Perque, si de res la feu, arreglarla ab 'res podrá, y fentho aixó ja serà més fàcil que 's cregui en Deu.

Més de no ferho ab excús, com que ell de res se formá, sempre res no 'os costará de creure que Deu no es res.

Lo mitrat de Mallorca ha enviat un manat de afals espirituals a sos subordinats los capitans Menayas de cada parroquis, encarregantlos que s'espavilin per la quaresma y que no's deixin escapar una rata per acudir a la g-bia dels pecats; y en cas de que alguna ovella no estigui per tals posturaments, que la apuntin si llibre negre pera saber qui es y tenirla present en son dia.

Y aconsella, pera formar la tal estadística, que's passin a recullir i domicilli las papeletas d' haver pres la becada mística. Aquest senyor deu pensar que encara estém a principis d' aquest sigle. ¡Y que'n va d' errat de comptes!

Se'n's assegura que entre 'ls escolapis de Vilanova hi ha un ensotanat ex-cabecilla que clava a sos deixebles cada pinya que val una hostia.

L' altre dia un noy que entrava al recambró sagrat de dita casa sens haver fet lo degut aca-tament, fou vist per dit ensotanat, qui li digué que besés a terra per penitencia; mes lo deixeble, com qui sent plora, no's mogué d' ahont era, y ab menos temps del que 's necessita pera empassar-se a Deu coll avall, li ploviava a la cara un reguizell de bofetadas.

¡Quina llàstima que no anessin a parar a las gaitas dels pares del noy! Aixís potser comensarian a escarmentar.

Lo rector de Cornellá ha agafat manís ab la escola laica de la cooperativa d' aquell poble. Cada diumenje esbalota 'l galliner dels feligresos baladrejant contra la citada escola, mes es tan curt de gambals en sas criticas, que sempre té de repetir lo mateix y al públich piadós li agafa son.

¡Ay mossen Tomás! Si no's treu de sota 'l solidu aquesta escola, acabarà per tornar-se pitjor que un carquinyoli. ¡Son tan dolentas las manias!

Y vosté, rector de Sant Joan Despi, ¡qué'n té de fer de la escola laica de Cornellá?

¡També s' hi encaparra com mossen Tomás! ¡Qué'n tenia de fer vosté si aquell noy de Sant Joan anava a estudi a la cooperativa de Cornellá?

¡Be 'ls ne dona de maldecaps aquesta ditxosa cooperativa!

Y vagin ab cuydado, que tenen Sant Boy molt a la vora.

A Santa Coloma de Farnés han inaugurat un centre catòlich, anantlo a benchir quatre capellans y un cabo, y habenthi orquesta y cant lo dia de la inauguració, divertintse fins al cel la piadosa concurrencia.

Ab aquest motiu las animas del purgatori esperan que se 'ls podran dir més missas. Y 'ls ruchs negres estarán més a la gloria.

Va fer una funció extraordinaria la Joventut catòlica de Balaguer dedicantla al Santicristo gros d' aquella ciutat, y com al sortir del teatro piados d' ahont se baladrejaren las penitencas místicas van trobarse ab una colla de joves que cantavan la Marsellesa, van ensenyar las orellas los llanuts bramant y tirant guitxas fins a esbufegar.

Tantas ne feren los partidaris del gori-gori, que 'ls que cantavan la Marsellesa tingueren de acabar...

Trencats de riure.

Després d' haver baladrejat mossen Valeri y son tocayo Salvi per espay de molts mesos desde la trona de Malgrat pera veure si abiatjan las escuelas laicas d' aquella villa, ara han cambiat lo plan de campanya y s' han posat a ferli la competència a ratos perduts, obrint un'escola catòlica de nit que no costi cap diner, y casi casi están disposats a donar xocolata als

deixebles, pera veure si 'n poden arreplegar algun de la escola laica

Per aquí té d' anarho fent lo clero catòlich si vol agafar nous partidaris.

Lo dia que ab lo pa de la Encaristia hi acompanyin un Esperit Sant rostit y las camadellas plenas, crech que més de quatre heretjes se donarian cita a la g-bia dels pecats.

O si no, que ho prohibin.

¡Lo diantre del rector del Hospitalet de la provincia de Tarragona!

¡No ha sigut capás de vendre un tros de terra que may ha sigut seu, y cobratlo cristianament y ab fbra devoció embutxacarse 'ls quartos?

Fentho aixís si que fins pot enjagar a dida las caixetas de las animas.

Y no es aixó tot, sino que oposantse l' arcalde a que passés la del rector, aquest s' ha valgut de certas espirituals influencias pera ferli presentar la dimissió, y ha lograt lo nomenbrament d' un tanoca tant capás d' ajudarli a dir missa com de carregar ab tota mena de neulers piadosos.

Y 'l clero fa ben trempat lo que li dona la gana, al veure que una antena pot més que un poble piadat.

Aquest any a Capellades ha entrat una dona a la quinta.

Y saben qui 'n té la culpa? Lo clero. Y que no va de bromas.

Figúrintse que 'l vicari, en lloch d' escriure Paula en lo batisme va escriure Pau, y ja tens la Paula camí del quartel si no acredita que no té dret a dirse Pau.

¡Que de quin modo ho acreditará, preguntan?

Es ben senzill. ¡No va ser un capellá qui va fer la equivocació! Donchs un altre capellá que's cuydi de averiguarho... sobre 'l terreno.

Mitja dotzena de solidus m' hi juro que 'l actual vicari de Capellades no es capás de fer la contra a la meva proposició.

Lo rector de Sant Vicents de Torelló, d' acort ab l' arcalde, ha fet fugir al mestre del poble.

Prou tenia rahó Victor Hugo quan deya: «En cada poble hi ha un llum encés: lo mestre; y una boca que buf: lo capellá.»

Y ha succehit a Sant Vicents de Torelló que 'l capellá ja ha apagat lo llum.

Y 'l poble está dormint com un tonto.

Lo rector de Ripoll prou crida desde 'l cossi del Sant Esperit contra 'ls que festejan.

Mes lo campaner es home que encara está per festes, a pesar de sos 50 anys, puig se diu que 'l altre dia va cridar una noyeta de 12, y la feu pujar al pis d'ihentli que li donaria 'l canti pera anar a la font.

Jo no sé per quin broch ó nansa agafaria 'l canti la nena, ni quins son los repichs a que es més aficionat lo campaner; l' únich que puch assegurar es que un feligrés d' aquella parroquia 'm proporciona la noticia de que 's varen donar deu duros a la mare de la noya a fi de que no parlés del canti que havia tocat la seva filla, y menos de si quedá ó no esbroquejat pels repichs d' aquell toca-campanas.

Campaner font tals embrollas imitant reverents genios... ¡Aquí si que 's veu que 'ls textos se semblan ben be a las ofitas!

Per Capellades y 'ls pobles de sos voltants los carcas fan corre entre 'ls ensotanats uns papiers impresos demanant firmas als mossens pera adherirse a las idees de la obra *Lo Liberalisme es pecat*, original del doctor en carcuderisme lo reverent Sardá.

Jo m' alegraria molt de que no quedés, no ja a Catalunya, sino a Espanya y fins a tot lo mon, un sol capella que dexés de firmar aquest cohet corli, porque aixís potser s' acabarian de desengonvar tots los que encara creuhen que 'l clero no fa política de trabuch y boyna.

Los carlins y las notanas sempre serán companys bons, fox que 'ls liberals acabin de trencats las oracions.

Lo rector de Pubul, prop de La Bisbal, també se revenxiná lo diumenje passat contra las escuelas laicas.

Home, en lloch de ficarse a las casas dels altres, valdria més que arreglés la seva. ¡No troba que fora més agradable a Deu que pagués al esmolet y al barber lo que 'ls hi deu que no pas ficarse allá ahont no 'l demanan?

CANTARELLAS

Vas dir que no 't portaria una cosa ben estranya; jo 't vaig prometre que sí, y avay 't hi portaré... un carca.

A casa tinch una herba que es grossa com pocs n' hi ha; pero encara més grossa la gastan certs capellans.

Lo dia del meu casori, vaig desfer lo casament, sola per no veure la cara del capellá que 'm caedé.

Bibi-Boni

XARADA

Prima n' es un sochil, consonant es la segona, y si buscas una estona veurás tot que es animal.

P. TORREBARRELLA Y S.

TRENCA-GLOSCA

¡la Petra!

Combinar aquestas lletres de manera que donguin lo títol d' un carrer de Barcelona.

Ros n' Olot

CONVERSA

—Joanet, ¡ahont vas per aquí!

—Cap a casa. —¡Ahont estàs!

—Aquí al carrer d' en Jupí;

¡vas tu a ca la novia!

—Sí.

—¡Cóm se diu!

—Ja ho trobarás,

que ara ho acabaré de dir.

J. STARANSA

GEROGLIFICH

X +

III I

LI

SENY OR

I

J. ABRIU

SOLUCIONS

A LAS CANTARELLAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA: — Es-ti-ma.

TRENCA-GLOSCAS: — Gervins.

CONVERSA: — Gil.

Barcelona.—Tipografía LA «ALBEMIA», Ronda de la Universidad, 6

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

J. V. (Cornellá). — Rebuta la seva y fet l' augment. J. E. (Malgrat). — Abonats en compte los 6 rais de sellos. R. M. (Agramunt). — Remesos los 8 exemplars del número 208, que s' evaporaren pel correu. J. M. (Igualada). — Enviada «La Revolució» de «Per-tunsa» no'n tocm.

LA TRAMONTANA

PRIMICION POLITICA VERBELL

ILUSTRAT AB CARICATURAS

Subscripció: 1 pesseta trimestre, pago adelantat

Al que se suscrips per un any, se li regalara un exemplar del libre *Estudios filosofico-sociales*, original de J. Llunas.

Número solt, CINCH céntims

LA REVOLUCIÓ

poema en tres cants

Se ven a Barcelona en los kioscos de la Rambla y a fora en casa dels corresponals de LA TRAMONTANA. — Enviant directament l' import a nostra Administració, també 's remetren exemplars sueltos pel correu.

Preu DOS rails